

Ny opfindelse:

Skriv med tungen

Skjult styring af hjælpemidler med tungen tegner lovende.

Tekst: Bente Ovesen & Viggo Rasmussen
Foto: Morten Enemark Lund

Rul lidt med tungen og slå få klik mod ganen – vupti, så er der sendt en e-mail. Helt uden at røre en finger.

Lyder det som volapyk eller science fiction? Ikke desto mindre er det essensen i et spændende forskningsprojekt på Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi på Aalborg Universitet.

Præcis styring med tungen

Bestyrelsesmedlem og tetraplegiker Helle Skarregaard er én af tre testpersoner, som lægger både tunge og gane til en række forsøg, der skal føre til hidtil ukendt styring af hjælpemidler.

- Ved juletid fik jeg en piercing i min tunge. Den blev sat i af en kæbekirurg og tandlæge under kontrollerede forhold på Aalborg Sygehus. Bortset fra, at jeg ikke længere kan få tungen op eller ned foran mine tænder, har jeg slet ingen gener af piercingen. Og min tale er ikke påvirket, fortæller Helle Skarregaard med begejstring i stemmen. Piercingen bruger hun til at aktivere en personlig ganebøjle med indbygget mobiltastatur og såkaldt mundmus. Tastaturet fungerer, ligesom når andre med fuld forlighed i fingrene sender en sms. To tommelfingre er bare erstattet af tungen, som er fyldt af muskler og særlig egnet til præcis styring. Bagerst på ganebøjlen er en lille mus, som aktiverer markøren på en

computer.

- Med musen er det dejlig nemt at skrive på et almindelig onscreen-keybord på skærmen. Og det bedste er, at jeg er fri for en træls og grim bøjle med pustestyrings-system, hvor jeg skal dreje hovedet fra side til side. På sigt håber jeg at kunne styre min kørestol med tungen, så jeg kan skåne mine svage arme og skuldre, siger Helle Skarregaard. I første omgang glæder hun sig til at få den lille ganebøjle med hjem, så hun kan blive rigtig ferm på tastene. På Rehab Messen i maj deltog hun både live og på dvd med præsentation af hendes forventninger til tungestyring og de hidtidige erfaringer.

Testpersoner søges

Målet med tungestyringsprojektet er at øge livskvaliteten og selvstændigheden hos personer, der har nedsat eller ingen funktion i armene. Lægemedelstyrelsen har i første omgang godkendt forsøg med styring af en computer. Derefter håber lektor Lotte Andreasen Struijk på at få lov til at lave forsøg med styring af andre hjælpemidler.

- Tre testpersoner har gennemført hele det basale forsøgsprogram, og de har været rigtig gode til at give os information om, hvordan systemet er at bruge. Men vi vil gerne have fem testpersoner i alt – så vi mangler stadig to frivillige.

- Foruden tungestyring af PC arbejder vi også med styring af kørestol. På forsøgsbasis er vi i gang med at prøvekøre en Permobil kørestol, og det tegner rigtig godt. Radioforbindelsen mellem mundstykket og kørestolen skal optimeres, og der er brug for nogle sikkerhedsforanstaltninger.

Lotte Andreasen Struijk regner med at en ny afprøvning startes efter årsskiftet, hvor systemet skal med testpersonen hjem. Det bliver nok i et samarbejde mellem virksomheden TKS A/S og testpersonernes kommuner. Derfor er man allerede nu på udkig efter flere testpersoner med lammelser i armene.

Vil du være testperson?

Er du interesseret i at være testperson til tungestyringsprojektet skal du kontakte:

Helle Skarregaard, tlf.: 88 42 11 19, mail: hs@ryk.dk eller Lotte Andreasen Struijk, tlf.: 99 40 74 57, mail: naja@hst.aau.dk